

ЕВТАНАЗИЈА

ЛИЦЕНЦА ЗА УБИВАЊЕ

Убиството од милост или евтаназијата предизвика голема јавна расправа во земјава откако македонската собраниска делегација, предводена од пратеничката Елена Петрова-Митевска го поддржа Извештајот на Парламентарното собрание на Советот на Европа, во кој се бара евтаназијата да не биде казниво дело.

На почетокот на месец мај 2004 година, Петрова-Митевска за еден од македонските дневни весници изјави дека го поддржува ставот дека убиството од милост треба да се декриминализира, а евтаназијата да се дозволи само во строго определени правни и медицински услови.

Во Извештајот на Советот на Европа се наведува дека главниот аргумент за евтаназија и за нејзината декриминација е поврзан со правото на секоја личност да донесе одлуки што се однесуваат за нејзиниот живот. Со овозможувањето на правото на убиство од милост може да се помогне и да се намали зачестеноста на евтаназијата. Тоа право, меѓутоа, нема да го обврзе ни едно медицинско лице да учествува во актот на евтаназија. Извештајот не е задолжителен документ, туку еден вид препорака до земјите-членки коишто неговите принципи можат да ги вградат во законите.

Македонскиот Кривичен закон го казнува убиството „од благородни побуди“, при што тој којшто ќе направи такво дело ќе се казни со затвор од шест месеци до пет години. Законот, меѓутоа, не содржи подробни законски објаснувања што се подразбира под „благородни побуди“.

Лекарите и граѓаните се со поделени мислења во врска со евтаназијата. Медицинските стручњаци велат дека е многу тешко да се донесе одлука за прекинување на нечиј живот, иако последниот збор секогаш треба да го имаат најблиските членови на семејството на тешко болниот или во коматозна состојба пациент.

ЕЛИЗАБЕТА
ВЕЛЈАНОВСКА

Премин, јули 2004

Премин, јули 2004

Веќе на почетокот на нашево столетие, познатиот правник Биндинг и психијатарот Гохе предложиле етимолошко толкување на евтаназијата: укинување/искоренување на т.н. недостоинствен/безвреден/ништотен живот. Очебијна е монструозноста на предложената егзегеза. Како резултат на оваа малигна интерпретација, евтаназијата наоѓа широка примена во нацистичка Германија. Жртви на евтаназијата биле неправилно

развиените новороденчиња, душевно болните, болните од туберкулоза, инвалидите, старците... На 1 септември 1939 година, со таен указ Хитлер ја озаконил евтаназијата на неизлечливо болните. Се случиле и првите морбидни злоупотреби. Евтаназијата произволно се применувала во

ОЗАКОНЕТО (САМО)УБИСТВО

елиминирањето на политичките противници на нацистичкиот режим. До август 1941 година со програмата евтаназија биле убиеви 70 000 луѓе. Била создадена специјална индустрија за убивање со гасни комори, крематориуми, коли за убивање со плин и др. Се случиле и првите протести. Фон Гален, епископот Минстерски, на 28 јули 1942 година го алармирал Минстерскиот земен суд и барал да биде санкционирано /не/делото на групно убивство со евтаназија извршено над душевно болни луѓе.

Програмата евтаназија била запрена за кратко време. На 26 септември епископот фон Гален го обновил својот протест, огласувајќи се од амвонот на Олденбуршкиот округ. Нацистичката програма за убивање ги зафаќала неизлечливо болните но, и т.н. безвредни (ништотни) народи: Евреите, Циганите и Словените. Програмата 'евтаназија' била најавена со декретот за заштита на здравјето на нацијата од 14 јули 1933 г.

Премин, јули 2004

Меѓународниот воен трибунал во Нирнберг евтанастичката програма на нацистите ја оквалификувал како престап кон човештвото.

Во шеесеттите години од нашево столетие евтаназијата е повторно актуелизирана. Веќе самиот термин 'евтаназија' се одликува со екстремни противречности. Тие го отежнуваат еднозначното толкување и предизвикуваат термилолошка збрка. Во зависност од дефинирањето на поимот евтаназија, се менува пристапот кон проблемот евтаназија. Во таа смисла јасно се издеференцирани два типа на евтаназија: пасивна и активна. Второто име за евтаназијата е метод на одложен шприц. Пасивната евтаназија се извршува така што се прекинува давањето на т.н. насочена медицинска помош за продолжување на животот. Со тоа се забрзува настапувањето на природната смрт. Пасивната евтаназија е често употребувана во докторската практика кај нас. Но, кога се зборува за феноменот евтаназија, најчесто се мисли на активната евтаназија.

Под активна евтаназија или метод на полна инјекција се разбира употреба на какви-годе докторски или други средства, чија функција е да предизвикаат брза и безболна смрт. Активната евтаназија се изразува во неколку форми. Првата, убиство од милосрдност - се применува во случај кога докторот станува сведок на неподносливо мачните страдања на безнадежно болниот човек. Останувајќи беспомошен, во елиминацијата на болките, докторот дава прекумерни дози на палијативни (обезболувачки) препарати. Како резултат на тоа, настапува саканиот исход - смртта. Втората, самоубиство во присуство на доктор - се случува кога докторот му помага на пациентот да си го одземе животот. Третата, лично-активна евтаназија, се случува без помош и надгледување на доктор. Пациентот сам го вклучува апаратот што го приведува кон брза и безболна смрт. Такви се проблемите на активната евтаназија. Кон тоа число ќе ја вреднуваме и намерната евтаназија на болниот извршена од докторот поради сожалување или по барање на болниот или на неговите блиски. Овој тип на активна евтаназија е енергично и безусловно осуден во повеќето од државите, вклучувајќи ја и нашата.

Во 1977 година во Калифорнија, САД, после долги референдумски натезања бил изгласан, првпат во светот, закон за правото на човекот на смрт. Според овој закон, неизлечливо болните можат да подготват законски документ во кој ќе биде изречена желбата за вклучување во реанимационата апаратура. Иако овој закон постои до денес, ниту еден граѓанин на Калифорнија официјално не го

Премин, јули 2004

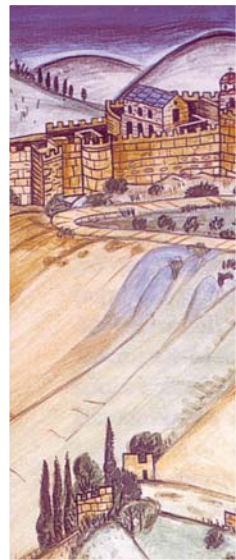
искористил, бидејќи еден од условите за извршување на евтаназија е обврзувачкото мислење на психотерапевтот за пресметливоста на пациентот. Американската асоцијација на психијатрите, пак, им забранува на своите членови да учествуваат во такви правни процедури. Втор обврзувачки услов е безусловното учество на доктор во евтаназијата. Но, и тоа е невозможно, бидејќи Американската Медицинска Асоцијација им забранува на своите членови да учествуваат во евтаназија. Во докторскиот етички кодекс на медицинската асоцијација на САД нагласокот се става на категоричкиот императив: 'докторот не смее да биде крвник (целат)'. Според мислењето на повеќето научници, изразот 'право на смрт' онака како што е формулиран од законодавната власт на повеќето држави е чисто промашување. Имајќи право на смрт, граѓанинот ќе има право да побара исполнување на желбата од трети лица. Со тоа de facto ќе се легализира убиството од милосрдност, и ќе се отвори простор за злоупотреба на евтаназијата.

Право на човекот да умре достоинствено

И покрај противречните ставови, пасивната евтаназија во многу земји постепено се легализира на планот на општествено-моралното мислење. Во некои земји тоа се прави со закон. Така, на пример, во Шведска и Финска пасивната евтаназија сфатена како одрекување на бесполезното одржување на животот не се смета за противзаконска. Единствен услов за евтаназија со прекин на лекувањето е пациентот со слободна и свесна волја да го побара тоа од докторот. Аналогните барања на блиските роднини на пациентот во несвесна состојба не се примаат како правно релевантни.

Во 1990 година во Австралија, во државата Викторија, биле донесени дополненија на законот од 1988 година по прашањето на одредување на специјален агент што ќе има правно овластување да одлучува за животот на неизлечливо болниот. Активната евтаназија се казнува со закон во сите земји без исклучок. Сепак, практичната употреба на овој закон е дискутабилна.

Во таа смисла ќе го наведеме примерот со Џек Кеворкјан, доктор од САД.

Премин, јули 2004

Тој е авторот на т.н. машина за смрт. Овој апарат на докторот на смртта, како што Џек Кеворкјан го нарекуваат информативните медиуми, во организмот на пациентот внесува смртоносен раствор. Голем број безнадежно болни веќе се жртви на апаратот што сее смрт, во присуство на пронаоѓачот. И покрај бурните реакции во САД против скандалозниот доктор, тој ја продолжува својата работа. И познатиот американски философ Џ. Рејгелс е застапник на идејата за активна евтаназија. Тој остро ја критикувал Одлуката на Американската Медицинска Асоцијација од 4 декември 1973 година. Во неа се вели: *намерношо прекинување на живошото на еден човек од друго човек, милосрдношо убисиво, и прошивречи на медицинската професија и на полицијата на Американската Медицинска Асоцијација*. За среќа, повеќето научници не се согласуваат со мислењето на Џ. Рејгелс, бидејќи тоа се коси со принципите на хуманизмот и со улогата на медицината во животот на човекот. Вредноста на човечкиот живот заслужува да се бориме за животот и покрај објективните медицински закони и безнадежните ситуации. Медицинската наука и практика знаат за излекување на безнадежни случаи. Парадоксална комплементарност меѓу реаниматологијата и евтаназијата. За 60-тите и 70-тите години од овој век се вели дека се најреволуционерни за медицината. Ваквиот став несомнено се должи на новосоздадената медицинска наука позната под името 'реаниматологија'.

Критериумот за човечката смрт, престанувањето на дишењето и пулсот, сега се превозмогнува со помош на медицинската технологија за вештачко дишење и крвоток. Секој изум и ползување на техничките средства е дело на разумот и на рацете човечки. Помеѓу човекот и техничките средства постои интересна но сурова врска. Најдобра илустрација за тоа е токму реанимацијата. Таа стана олицетворение на човечките технички дострели. Надвор од вашата волја, системот на здравствената заштита со оваа техника веќе е онеспособен да се откаже од нејзината примена и поради тоа своите пациенти напати ги претвора во заложници и бесправни жртви. Со помош на медицинската технологија, границата меѓу поддршката на животот и продолжувањето на умирањето напати се брише.

Премин, јули 2004

Смртта станува долг механизирани процес на умирање кое технолошки може да потрае цели десет години. Во случајот на коматозните болни се користи терминологијата: ‘на одреден начин жив и на одреден начин мртов’. Периодот меѓу двете состојби се нарекува зона на неодреденоста. Покрај тоа што се бараат објективни критериуми за тоа дали човекот е жив или мртов, во зоната на неодреденоста се во оптек и поимите ‘биолошка смрт’ и ‘вегетативен живот’, ‘лична смрт’, ‘труп со срце што чука’ и слично. Зоната на неодреденост се однесува и на непостоењето на морално-правни односи спрема човекот што се наоѓа во таа зона.

При вештачкото продолжување на животот на пациентот докторот незаобичајно се судира со прашањето: како понатаму? Дали да го исклучи апаратот или не? Зоната на неодреденост буквално е лоцирана во просторот надвор од христијанските етички заповеди.

Шестата заповед на Декалогот, ‘не убивај’, во зоната на неодреденост ги губи своето значење и смисла, бидејќи во таа зона убиството е неизбежно. Извршителите на волјата - докторите, нас-

тојчиво бараат аргументи што ќе ги ослободат од моралната и правната одговорност. За таа цел се посега по принципот на евтаназија, т.е. по свесното, намерното, безболното убивање на безнадежно болните луѓе. И токму овде почнува параболата за прашањето: треба ли докторот да го спасува животот или да му помага на човекот да умре? Поставената дилема стана жестоко актуелна. Таа ги заострува проблемите кои веќе не се типично медицински, туку, традиционални. Дали животот е вреден? Под кои услови животот ја губи својата вредност? Треба ли да ја сакаме својата смрт? Треба ли за својата смрт самите да решаваме? Најпосле, каква е смислата на тоа, за кого и зошто? Некои ќе помислат дека поставените прашања се последица на патосот на христијанската етика. За жал, изборот е крајно редуциран. Ние можеме да се откажеме од прашањата. Но, не веруваме дека со тоа ќе го превозмогнеме или заобиколиме патосот на антихристијанската егзегеза (толкување) на евтаназијата.

Премин, јули 2004

Последно право на последната болест

Резултатите на научните медицинско-психолошки истражувања се совпаѓаат со христијанскиот став кон човекот што умира.

Православноста на православието ја согледуваме во неприфаќањето на лажното сведочење крај постелата на безнадежно болниот човек. За православната аскетска антропологија смртта претставува врата (влез) во просторот на вечноста. Затоа, смртоносната болест е исклучително бележит настан во животот на човекот. Подготовката за смрт вистински достојна за човекот е повик за борба со смртта. Смртта треба да се победи. Во смртта умира гревот и смртта, а не човекот. Подготовката за смрт подразбира принесување на покајание (преумление, благодатно преобразување на умот), и молитвено заземање пред Господа за прошка на гревовите. Тоа се случува така што болниот длабоко понира во внатрешните простори од својата сопствена личност преку интензивното духовно и молитвено работење над себеси.

Душата, како една од двете онтолошки компоненти на личноста, влегува во нова квалитетна состојба. Во христијанската терминологија смртта се дефинира со поимот ‘успение’. Со овој поим се означува состојбата на душата подготвена успешно да премине од овој живот во животот несмртен.

Промените во европското законодавство во врска со тоа се случија под влијание на документите од типот на Лисабонската декларација на Светската Медицинска Асоцијација, којашто се бори за правата на пациентите во Европа (1981 г.) и на Декларацијата на Светската организација за здравствена заштита којашто се грижи за политиката во областа на обезбедувањето на право на пациентите да бидат информирани за состојбата на своето здравје, вклучувајќи ги и податоците за резултатите на испитувањето, за присуството на болеста, нејзината дијагноза и прогноза, за ризикот во врска со неа, за можните варијанти на медицинска интервенција, за нивните последици и резултати на лечењето.

Премин, јули 2004

Новата законска препорака за обврската на докторот да информира и правото на пациентот да биде информиран е една од принципните новини на новиот закон. Ставот на Православната Црква по тоа прашање е дека е неморално луѓето што умираат да се тешат со лажна надеж во оздравување. Подобрно е да им се помогне како христијани да преминат во светот невечерен од Осмиот ден.

Меѓусебните односи на докторите и пациентите имаат уште една страна. Тоа е проблемот на евтаназијата. Овде правото на единката на достоинствена смрт му се спротивставува на правото на личноста на докторот да ја исполни не само професионалната заповед ‘не наштетувај!’ туку и општочовечката - ‘не убивај!’ Социолошките анкети го потврдуваат постоењето на таа противречност. Во многу држави во светот нивните граѓани, како собир на потенцијални и вистински пациенти, понаклонети ѝ се на евтаназијата отколку докторите. Новите медицински технологии, особено реанимационите, трансплантолошките и фармаколошките, создаваат нова морална реалност: ситуации на убиство од мило-срдие, сожалување заради спасување на друг живот и слично. Застапниците на конзервативниот модел на биоетика на Запад сметаат дека на докторите општеството мора да им забрани да убиваат. Тој став го делат многу доктори во светот. Докторот не смее да стане крвник/делат/, а болницата не смее да се претвори во кланица на човечки животи. Односот кон евтаназијата е само еден од многуте примери за реалните противречности на современата плуралистичка култура.

За повеќето луѓе врската на Дарвиновата теорија за вештачка селекција со ничеанската идеја за смртта на Бога, стана дефинитивно јасна. Токму овие две идеи специфично ги бојат новите биомедицински технологии. Медицинската генетика калкулира со човечката инфериорност; вештачкото оплодување работи со генетски селектиран материјал; селективната трансплантологија е перспективата на пациентот во широка смисла; медицинското планирање на семејството означува: абортус, контрацепција, стерилизација... Луѓето, нивната количина и квалитет, стануваат основно средство за пресметка на реперите за преживување на цивилизацијата.

Но, додека институционалната медицина е поскоро несвесно потчинета на логиката на преживување според правилото незнаејќи што прави, сатанистичките секти се

за сè свесни и немаат што да кријат.

‘Спаси ја планетата - убиј се!’ е основна догма на т.н. црква на евтаназијата. Таа првпат се појави во 1992 година, во Бостон (САД). Основател/ка на таа секта станал/а транссексуалецот Хрис Корда. Оттаму и основната заповед: ‘не се размножувај!’

Трасирани се и патиштата на спасот. Тоа се: самоубиството, абортусите, ханибализмот/антропофагија и содомијата. Токму тоа може да ја спаси Земјата од катастрофа и да ја врати нарушената биолошка рамнотежа во природата. Правото на достоинствена смрт, принципот на активна евтаназија, мора да стане апсолутно легален и не смее да се однесува само на безнадежно болните туку и на секој нормален човек. Новото еколошко мислење го исповедаат стотина луѓе што ѝ припаѓаат на централната анти-црква во Бостон и уште неколку илјади застапници на ниво на кибернетската конгрегација и мноштво симпатизери во Соединетите Држави, во Италија и во Летонија. Малку, ќе речете.

Но, суштината не е во бројот. Важно е тоа што таа појава не е нова. Новото еколошко мислење во суштина претставува враќање на паганскиот култ на Молох (крај на I век пред Христа). Ритуалот на поклонување на ова паганско божество се состоел во принесување на човечки жртви и кастрирани деца. Црквата на евтаназијата, односно рационалното управување со демографските процеси - тоа е новата и исклучиво допадлива одежда на старата логика на спротивставување на животот и смртта, но не е и одлика на постхристијанството.

Светот е густо населен од стравот од страданијата.

Тој напасти се покажува посилен од стравот од смртта.

Дека е тоа така покажува феноменот евтаназија.

Тој го афирмира фактот на откажување од животот, кревањето рака на себе, со цел човекот да се ослободи од страданието што му го носи терминалната болест (граничната, безнадежната). Само да не се страда повеќе. Да не се мачи повеќе. Очигледно е и тоа дека без оглед на сеопфатниот и општ закон на страдањето - човекот одбива да го прифати страданието. Сите религии, сите философии, сите идеологии, накратко - сите рецепти што со илјада години му се нудат на човекот, ветуваат ослободување од страданијата, дека ќе им стават крај на страданијата. И токму во тоа ветување исчезнуваат границите помеѓу индивидуализмот и колективизмот,

помеѓу религијата и атеизмот, и помеѓу конзервативизмот и радикализмот... А фактот што луѓето го прифаќаат ветувањето, што веруваат во него и што речиси исклучиво живеат со ветувањето, докажува дека во човекот постои неуништво, потсвесно или свесно чувство за страдањето, како за нешто што не треба да постои.

Затоа, мора решително да се нагласи дека само Христијанството не му ветува на човекот ослободување од страдањата. *Во свейоџи ке имаџе жалосџи* (Јован 16, 33) - вели Христос. Сега можеме да го разбереме одговорот што го дава Христијанството на прашањето за страдањето, бидејќи тоа е неизбежно во нашиов паднат свет, но се бара претворање на страдањето во победа. Во таа смисла, Црквата никогаш не била самозадоволно гето на праведници што се гнасат од грешниот свет, туку жива заедница на личности собрана околу Бога - Троица, со сведочење и мисија што херојски се бори за спасение на светот.

(преземено од **Vox Medici**, број јунски 2001)

ОЗАКОНЕТО (САМО)УБИСТВО III // III III III ОЗАКОНЕТО (САМО)УБИСТВО

ЕВТАНАЗИЈА

ЕВТАНАЗИЈА

Премин, јули 2004

www.makpetrol.com.mk

МАКПЕТРОЛ А.Д. - Скопје
"Мито Хаџивасилев Јасмин" бр.4
Поштенски фах 537
Тел. + 389 / 2 / 311 21 44
Факс. +389 / 2 / 311 15 25
Телекс: 51129 / 51733
e-mail: contact@makpetrol.com.mk

МАКПЕТРОЛ А.Д. - Скопје
"Mito Hadzivasilev Jasmin" br.4
P.O. Box 537
Tel. + 389 / 2 / 311 21 44
Fax. +389 / 2 / 311 15 25
Telex: 51129 / 51733
e-mail: contact@makpetrol.com.mk

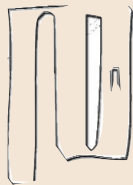
ЗА ПОЧИСТА ОКОЛИНА!

S F I C T I O N

Слободна интерпретација на раскази од областа на научната фантастика или варијација на тема: развој на општеството со интегрирање на Евтаназијата

Расказ број 1

с в р ш е н с в е т

Совршениот свет полека тонеше во сивилото на денот кој замира, време без сенки, облик без форма, бетонот на огромната кула која го кинеше небото до висина на стратокумулусите изгледаше дури природно. Градот беше само една висока кула, непојмливо огромна вулва којашто здомуваше стотици милиони луѓе, кула чии димензии едноставно беа надвор од умот на поимањето на димензиите во просторот, онака како што умот може да ги восприми и визуелизира и помирливо да ги прифати димензиите на еден единствен објект со големина на помал континент. Тоа беше вистинска Вавилонска Кула, една од осумте на планетата, за кои архитектите кажаа дека никогаш нема да се срушат, сè додека земјата не ја зафати катаклизма од толкави размери од кои континентите повторно би се споиле во Пангеа, својот прапочеток.

Виктор и Соња беа во административен брак 27 години, нивните пораснати деца веќе се беа искачиле на повисоките платформи на градот каде воздухот беше толку проретчен што беше невозможно да се дише, освен во урбанизираните паркови покриени со стакленици кои симулираа вистински тропски шуми или сибирски пејсажи, во зависност од одредбата на Администраторот што ги одредуваше годишните времиња и температурата на одредено ниво-ареал на градот кој не беше помал од 70 милиони жители, што пак беше едвај 5 проценти од севкупната популација во Градот. И двајцата знаеја дека долго ќе се начекаат додека

Премин, јули 2004

74

Премин, јули 2004

ги видат првите внуци, бидејќи вселенската програма беше толку многу заводливо привлечна, така што немаше млад човек кој барем еднаш немаше да се обиде да основа нова субкултурна групација во новите свездени колонии, било од областа на уметноста, науката или уште позгодно и помистично, нова религија, но тоа беше малку скокотливо, бидејќи сите пишани податоци за религиите на искомските народи одамна беа исчезнале.

‘Трици!’ Се нервираше Виктор, додека го префрлаше возилото од автоматско во рачно управување, го мразеше рачното, но мораше бидејќи така налагаше законот. Соња постојано правеше некакви миксови од бои со дигиталниот кармин и експериментираше со разни бои на усните кои уште повеќе го нервираа Виктор. Законот исто така налагаше секој патник што го напушта Градот и тргнува кон друг урбан мегалополис да вози рачно. Пред нив се протегаше потполно прав пат долг 8 000 километри, три ленти и скоро без сообраќај. Луѓето многу ретко го напуштаа Градот, бидејќи тој им овозможуваше сè што ќе посакаа, работа, рекреација, забава и задоволство, цели виртуелни езера и мориња со артифициелни бранови под врелите кварцни лебдечки генератори што генерираа симулакрум на сончева светлина.

Соња не сакаше да тргнат на тој пат, Виктор ѝ одеше на нерви, претерано, а тоа ѝ предизвикуваше страв ...при самата помисла дека не може да го смисли неговото идиотско лице и поглед, бидејќи добро знаеше за административните замки ако покаже нетолерантност или ако не појде со него. Имено, секој сомнеж на администрацијата дека кај единката се појавува девијантно однесување значеше....

Полицаецот стоеше покрај патот со своето возило. На автопатот, во двата правци, до кај што досега погледот, немаше ни трага од никакво возило.

ЈАНКО ИЛКОВСКИ

Премин, јули 2004

75

Од двете страни на патот се протегаше густа шума која во него предизвикуваше непријатност, но само накратко, бидејќи беше условуван да ги потиснува ирационалните стравови... и тоа како беше условуван. Сè уште ги чувствуваше местата на слепоочниците со кои беше поврзан за Централниот Администратор кој правеше пустош во пределот на емоциите. Единствено нешто што го менуваше просторот околу него беше семафорот над автопатот.

Семафорот имаше само две бои, црвена и зелена. Се менуваа секои пет минути, ритамот на светлото делуваше смирувачки на него.

‘Трици и глупости’, врескаше Виктор, ‘Треба сега да се исцедам од возење 8000 километри, а ти цело време само ми се лигавиш со тој кармин. Со тие пари ќе направевме поаметна работа. Немаш поим од ништо! Само луксузната продавница те интересира!’

Оваа тирада на Виктор траеше со часови, а неа трпението ја издаваше, знаеја и двајцата што ќе ги снајде ако некој од контролата само ги намириса дека се довеле до оваа состојба...

Но бидејќи беа далеку од Градот се опуштија, па збираното со години веќе не додржа...

‘Ти скапана вошко неспособна!! Уште дремеме само на километар од тлото, за 20 години успеа само до втората платформа да стигнеш. Мојата другарка што се омажи во исто време со мене одамна ужива во благодетите на највисоките спратови и бестежинската состојба, а тоа ќе ѝ донесе уште 20 години здрав живот, а јас умирам пред време со тебе, сосе отпадокот на планетава!!!!!!’

‘Нормално дека дремеме, фрајло!!! Наместо да уплатиш за надградба на сивата маса, парите ни летаа на цици-мици како твојот проклет кармин!!!’

Замавна со раката и ѝ го исфрли од раката карминот кој падна и се извалка на подот од возилото.

‘Ќе ми платиш за ова, евнух еден!!!’, записка Соња и му стегна бокс право во окото ...но во тој миг таа се стаписа. Виктор охрабрен дека после ударот се преплашила од тоа што кренала рака на него го пушти воланот, со едната рака ја фати за главата, а со другата ѝ врза силен шамар, толку силен што еден дел од неговата свест записка: ‘Што правиш бре ненормален!!!’

Соња не ја ни помрдна главата, само устата ѝ се отвараше и затвораше како да сака да каже нешто, но не може да изговори. Сè се случуваше во делот од секундата. Виктор го сврте погледот во правец кон патот каде што Соња избекумено се свереше. Ужасот му го парализира телото, над патот кој право се протегаше пред

Премин, јули 2004

него со илјадници километри, со огромна брзина, се приближуваа кон семафорот кој се клатеше на слабиот ветар.

Панично Виктор почна да кочи, но беше попусто, му требаа цели 800 метри при таа брзина за да успее да го запре возилото, а семафорот кој покажуваше црвено остана далеку зад нив.

Скаменети, не се помрднаа кога полицаецот дојде до кај нив, им ја отвори вратата со универзалниот дигитален клуч, ...знаеја дека е залудно било што да проговорат; последно што видоа беше блесок од ласерскиот пиштол што ги дезинтигрира и двајцата

...во милисекунда.

Полицаецот го отвори терминалот на зглобот на својата рака и внесе:

„Според Врвниот Закон на Градовите за Евтаназија донесен врз основа на предлогот на Европската Унија за примена на Евтаназијата, анекс 101-2234, граѓаните Виктор и Соња, во 18 часот и 45 минути, се дезинтригирани на контролниот пункт 2, на 3500 километри од Мегалополисот Европа, заради потенцијана ментална девијација. Се предлага потомците на парот да бидат елиминирани заради ширење генетски девијации меѓу популацијата.“

Полицаецот се чувствуваше добро, знаеше дека направил добро дело и дека им ги скрати маките на сопружниците кои сигурно ќе се мачеа до крајот на животот гнетејќи се еден друг.

Администраторот сигурно ќе го пофали, а тоа ќе донесе нови два ката нагоре. Повторно се загледа во семафорот, ритамот на боите го смируваше, настапи ноќта.

Премин, јули 2004

Расказ број 2

ЈАС , РОБОТ

Трите закони на роботиката:

ПРВ ЗАКОН

Роботот не смее да повреди човечко суштество и со своето дејствување или недејствување да дозволи човек да биде повреден.

ВТОР ЗАКОН

Роботот мора да се покорува на наредбите на човекот, освен ако наредбата е во спротивност со првиот закон.

ТРЕТ ЗАКОН

Роботот мора да го штити своето постоење, освена ако тоа не е во спротивност со претходните два закони.

Последниот човек на земјата седеше тешко болен во својата фотелја. Собата беше топла и со слаба светлина. Болката беше сè појака, а желбата да земе дрога сè послаба, успеваше со крајни маки да го продолжи времето помеѓу две дози морфиум. Каква само страст побудуваше помислата за доаѓање на смртта, како слатко олеснување, како тајна љубовница која ти се прикрадува во креветот, со трепет чекајќи го нејзиниот допир како конечно ослободување. Се тргна од мислите со стенкање поради сè посланата болка.

Го повика својот робот:

- Алфред, дојди.

Алфред наликуваше на најобичен човек, но под него се наоѓаше егзоскелет и во главата совршен позитронски мозок во кој беа вградени трите закони на роботиката.

Алфред немо застана до својот господар чекајќи ја неговата наредба.

- Алфред, не можам повеќе вака, со години болките се сè поголеми а ти никако не ми дозволуваш да умрам. Знаам дека мораш да ме лечиш и да се бориш со мене, но разбери, ова е жив пекол за мене, пушти ме да умрам.

Алфред не ни трепна, емоционалните рефлекси беа сосема непотребни кај овој модел.

- Алфред, не остана ниту еден човек на земјава, сите што имаа работи ги уништија за да можат да си дозволат блага смрт, а ти мене бездушно ме одржуваш во болка и страдање.

- Господару, знаете дека јас...

- Знаам, Алфред, знаам, но ти не можеш да знаеш за моите маки... - му течеа солзи во потоци, што од болка, што од непојмливата тага што го обземаше заради осаменоста - а ти одбиваш да ми помогнеш!!! Алфред тогаш малку се подисправи, ја накриви главата и ја пушти во централниот процесор на обработка сета меморија поврзана со страдањето на господарот. Бараше одговор, но според законите знаеше дека не смее да посегне и да овозможи прекинување на чија било егзистенција под кои било услови. Но инпутот на процесорот од главната меморија повторно се оптоваруваше со податоците на барањето на господарот да му се помогне во маката. Знаеше до што ќе доведе оваа нелогична анализа на ирационалното, но упорното инсистирање на Првиот Закон ги ставаше во затворен круг сите релевантни заклучоци. Предолго го одбегнуваше обработувањето на овие податоци, сè траеше само еден миг, миг кога сите мемориски модули прегореа како еден.

Господарот знаеше веднаш што се случи, по слабиот син чад што излезе од увото на Алфред, знаеше дека логиката на роботот дојде во апорија што предизвика конфликт на условеноста со законите и неминовно качување на температура во процесорот. Зеде малку вода и посегна по кутивчето со морфиум:

- Ајде, уште некоја книга барем ќе прочитам... - си помисли испивајќи го апчето.

Расказ број 3

РАЗГОВОР

- Ама зарем навистина можеш да ја гледаш маката на кутрово животно?

- А што да правам?

- Скрати му ги маките.

- И коњите ги убиваат зарем, не?

- Зошто си ироничен?

- Се сетив на мојата персиска мачка која премногу ја сакав, беше многу болна, ја однесов на ветеринар. Таму имаше една наконтена теткица што не можела да го чува малото кокерче, го однесе да го успијат.

Не знам за што повеќе плачев, за кутрото кученце или за маките што ги доживував со животното.

- Еј, па не е баш така...

- Да?! Не е?! Тоа е твојот одговор на секоја состојба која освен со математика треба да се позанимава и со грам етика? Моето милениче едвај преживеа, ама преживеа, секој со ум на наконтена теткица и за многу помалку ќе го евтаназираше животното. Се прашувам дали таа етика кон животот ќе ја примени ако, не дај Боже, утре дојде до власт и има моќ да одлучува или влијае врз свеста во општеството. И онака сте атеисти до сржта, од сè што се има малку допрено до Бога се гадите како да е ебола.

- Ај не претерувај, си видел ли мака на дете болно од рак?

Несносните болки што не може да ги поднесе...

- И тоа ти дава право да го убиеш? Оти си милостив? Мислев дека милоста дарува љубов, утеха и живот. Кој знае што би ти рекол на оваа забелешка еден од најголемите умови во историјата на човештвото, Стивен Хокинг, кој е потполно физички ретардиран и не може ни да зборува, но е ведар со духот...

Во некое ваше општество, таков каков што е, би бил само на товар и на семејството и на општеството, па сепак, таков каков што е покажа толкава благодарност за дарот на животот, што неговиот ум најде нов модус и нè одведе до најскриените тајни на универзумот, дури стана нобеловец и ја докажа теоријата на Големата Експлозија, која научниците ја земаат така лаконски, не сакајќи ни да ја погледнат првата страница на Библијата.

- Да, ама тоа е негов избор да живее и покрај сè.

- А кој ќе бира во името на оној што е во кома? Или за некој што се грчи во болка несвесен за состојбата? Кој Комитет на која ложа ќе се заложи да се стави над Бога и да почне да ни протура критериуми - доволни се две влијателни медиумски куќи па да протнеш што сакаш меѓу народот.

- Сигурно комисија што ќе биде составена од врвни филозофи, етичари, лекари и правници...

- Ти си демагог!

- Зошто?

- Зошто се залагаше со твојата т.н. невладина организација за укинување на смртната казна? А сега се бориш за легализрање на истата, и тоа кај невините.

- Ги искривуваш работите.

- Тргни првин од љубовта: дали на оној којшто бескрајно го сакаш би му го одзел животот, без оглед на очајната состојба во која тој се наоѓа?

- А ти што ќе сториш?

- Ќе си ја искинам облеката, ќе се посипам со пепел, и ќе легнам до него и ќе го тешам до последниот миг...

- Ќе го тешиш? Тоа нема да помогне многу...

- ...постојано изговарајќи ја Исусовата молитва. Бог нема да одбие срце скрушено, ќе даде благодат...

- Од кај знаеш?

- Не знам, но најискрено се надевам.

- Ме фаќа страв од муабетов.

- И мене, ...нозете ми се тресат.

